

ارزیابی اولین انتخابات رقابتی ریاست جمهوری در مصر

در اولین انتخابات رقابتی ریاست جمهوری مصر که پس از انجام اصلاحاتی در قانون اساسی در تاریخ ۱۳۸۴/۶/۱۶ و با مشارکت ده کاندیدا برگزار شد حسنی مبارک رئیس جمهور، با بدست آوردن ۸۸ درصد آرای مأخوذه بعنوان رئیس جمهور انتخاب گردید، در این انتخابات اعلام شد تنها ۲۳ درصد واجدین شرایط شرکت کردند یعنی از ۳۲ میلیون واجد شرایط تنها ۷ میلیون و سیصد هزار نفر در انتخابات حضور پیدا کردند. اما مخالفین سطح مشارکت را حداکثر ۱۵ درصد اعلام و بر حصول تقلب تاکید کرده‌اند، چون دولت با نظارت گروههای مستقل داخلی و خارجی بر انتخابات مخالفت کرده بود.

در این انتخابات، مهمترین خواسته‌های مطرح شده، عبارت بودند از انجام اصلاحات سیاسی، لغو حالت اضطراری که از سال ۱۹۸۱ تاکنون برقرار است، تعدیل قانون آزادیهای احزاب و گروههای سیاسی و مخالفت با ریاست جمهوری مصر، اما برای مسئولین دولتی نکته حائز اهمیت در نظر سنجیهای مخفیانه که از مردم صورت گرفته بود و شگفتی آنها را برانگیخت، مقدم بودن اصلاحات سیاسی بر اصلاحات اقتصادی بود و مردم اینچنین توجیه می‌کرده‌اند، که تا اصلاحات سیاسی در کشور صورت نگیرد، اصلاحات اقتصادی موفق نخواهد بود، در حالیکه شعارهای مبارک بر اصلاحات اقتصادی تکیه داشت، مخالفین محور شعارهای خود را اصلاحات سیاسی اعلام کرده بودند.

در این انتخابات نکته قابل توجه، ورود رسمی رهبران دینی اسلام و مسیحی و غیره برای اولین بار در انتخابات ریاست جمهوری بود بگونه‌ای که مفتی جمهوری مصر اعلام نمود، مشارکت در این انتخابات وظیفه شرعی می‌باشد و بابا شنود رهبر مذهبی قبطیان مسیحی نیز از همه مسیحیان درخواست نمود فعالانه در این انتخابات شرکت و به مبارک رای دهند.

اخوان المسلمین مصر که از آن بعنوان بزرگترین نیروی مخالف یاد می‌شود، ابتدا مخالفت خود را از مشارکت در انتخابات اعلام کرد، اما بعداً با مشارکت کم‌رنگ موافقت نمود، که گفته می‌شود، علت تجدید نظر ناشی از فشار اعضا بوده که بر این نظر بودند چنانچه در این صحنه سیاسی حاضر نباشند، تضعیف شده و نخواهند توانست در انتخابات پارلمانی حضوری قوی و فعال داشته باشند.

حزب حاکم ملی دمکراتیک به رهبری مبارک با ارزیابی نتیجه انتخابات به این نتیجه رسیده بود که در اولویت‌بندی خواسته‌های مردم دچار خطای فاحش شده و در جلب اعتماد مردم ناکام مانده است، ضمناً دنباله روی صرف حاکمان مصر از آمریکا بر خشم توده‌های مختلف مردم افزوده بود، همچنین در مصاحبه‌هایی که شبکه‌های مختلف رسانه‌ای با مردم صورت می‌دادند، همه معتقد بودند، اصلاحات مورد انتظار با وجود هیئت حاکمه کنونی تحقق نخواهد یافت و بدنبال ایجاد تغییراتی وسیع بودند، لذا هم اکنون درگیری میان گارد قدیم و جریان اصلاح‌طلب به رهبری جمال مبارک فرزند رئیس جمهور در درون حزب ملی دمکراتیک در حال اوج‌گیری است و گفته می‌شود تغییرات وسیعی در حزب و مناصب دولتی صورت خواهد گرفت که برخی معتقدند این تغییرات پس از برگزاری انتخابات پارلمانی که در آبان‌ماه سالجاری ۱۳۸۴ برگزار خواهد شد، صورت خواهد گرفت و برخی دیگر خواهان انجام این تغییرات قبل از انتخابات پارلمانی هستند تا

بتوان از آن در تبلیغات و مبارزه انتخاباتی پارلمانی بهره‌برداری لازم را بدست آورند. در این باره تعدادی از ناظرین سیاسی مصر، بر این نظرند که با فشار آمریکا، مبارک در اواسط ریاست جمهوری خود کنار خواهد رفت، تا راه برای ریاست جمال مبارک (پس از انجام بعضی از اصلاحات سیاسی و اقتصادی) هموار شود.

بهر صورت می‌توان ارزیابیهای ذیل را از انتخابات ریاست جمهوری مصر بدست

آورد:

۱. شکل‌گیری نظام سیاسی و اقتصاد سالم و کارآمد مردمی، بدون ایجاد فضای سیاسی باز و تضارب اندیشه‌های مختلف، امکان‌پذیر نیست و مردم مصر در آینده نیز از پذیرش نظام میلیتاریستی خودداری خواهند کرد.
۲. مخالفین دولت، خود نیز دارای مشکلات اساسی، در برنامه‌ریزی، بسیج سیاسی و هدایت جریانهای سیاسی بودند و لازم است این مشکلات را برطرف سازند تا بتوانند در آینده سیاسی مصر نقش مؤثری ایفا نمایند.
۳. احزاب سیاسی مصر که نقش انکارناپذیر در صحنه سیاسی این کشور در طول تاریخ خود داشته‌اند، علاوه برداشتن ضعف ساختار از حمایت عمومی مردم نیز محروم بودند و چون جایگاه ضعیفی در جامعه داشتند، نتوانستند بصورت مؤثر وارد صحنه شوند.
۴. حزب حاکم ملی که کلیه امکانات دولتی و غیردولتی را در اختیار داشت و از آنها استفاده همه جانبه کرد، فرصتی را برای مخالفین، جهت مشارکت مؤثر فراهم ناساخت، حتی تغییر قانون اساسی بیشتر به نفع رئیس‌جمهور حاکم بود تا مخالفین.

۵. روابط استراتژیک مبارک با آمریکا و ظرفیت بسیار بالای این کشور بر روند منازعه اعراب و اسرائیل، همچنین جایگاه مصر در تحولات جهان عرب و ناتوانی گروه‌های مخالف در تعامل سودمند با کاخ سفید، از عوامل مهم پیروزی مبارک بشمار می‌روند.

۶. آمریکا در همان حال نشان داد که ابائی در حمایت از اصلاح‌طلبان که منافع آنرا تأمین کنند ندارد و به نظر می‌رسد، در میان مدت این کشور حمایت‌های بیشتری از این نوع گروه‌های سیاسی بعمل خواهد آورد.

۷. برگزاری اولین انتخابات رقابتی ریاست جمهوری در این کشور بعنوان نقطه عطفی در عرصه سیاسی این کشور و مردمی تلقی می‌شود و اولین گام دموکراسی بشمار می‌رود و مخالفت‌های صورت گرفته شدیدتر و علنی‌تر از قبل بودند.

۸. در این انتخابات حزب حاکم رسماً از دین و مقامات دینی در جهت حمایت از مبارک استفاده کرد و این رویه بر خلاف سیاست دور نگهداشتن دین از سیاست توسط مبارک در دوران سلطه وی می‌باشد.

بهر حال گرچه جریان‌ات تحولات و حوادث در مصر بگونه‌ای برنامه‌ریزی شدند تا مبارک بار دیگر رئیس‌جمهور شود، اما نقش نیروهای مخالف، روندی افزایشی داشته و باید منتظر بود تا در آینده شاهد تحول نوین بود، چون روند اصلاحات از پائین، در دستور کار قرارداد و با فشارهای آمریکا ادامه خواهند داشت لذا، حزب حاکم نیز در پی یافتن راه‌کاری برای هدایت افکار عمومی، جهت از دست ندادن جایگاه سیاسی خود و همچنین انتخابات پارلمانی آینده می‌باشد.

تهیه کننده: عباس شکوهی